

РЕШЕНИЕ

№ 12048

гр. София, 16.07.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 58 състав,
в публично заседание на 16.05.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Снежанка Кьосева

като разгледа дело номер **333** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и следващи от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по жалба на Областна администрация на област С., представлявана от областния управител срещу Разпореждане № 08-00-219/14.12.2023г. за прилагане на принудителна административна мярка по чл.192, ал.1, т.2, б.“а“ и б.“б“ от Закона за културното наследство /ЗКН/, издадено от главен инспектор в „Главна дирекция инспекторат по опазване на културното наследство“ в министерство на културата.

С жалбата се оспорват посочените в Разпореждането закононарушения. Жалбоподателят се позовава на становище на председателя на Експертен съвет и на писмо от министъра на културата от 18.12.2023г., според които предложението за технически демонтаж на бронзовите фигури и барелефи от монумент „Паметник на съветската армия“, находящ се в „Княжеска градина“, не е в компетенциите на СЕСИИ. Иска се оспореното Разпореждане да бъде отменено.

В съдебно заседание жалбата се поддържа от процесуален представител.Претендира се присъждане на разноски.

Ответникът - главен инспектор в „Главна дирекция инспекторат по опазване на културното наследство“ в министерство на културата чрез упълномощен представител оспорва жалбата като неоснователна. Представени са писмени бележки, с които се прави искане за присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Софийска градска прокуратура не участва в производството.

Съдът, като взе предвид събраните по делото доказателства, прие за

установено следното:

На 12.12.2023г., с писмо вх. № 08-00-219 областният управител на Областна администрация област С. е уведомила министъра на културата, че същия ден започва поетапно преместване на всички бронзови фигури и барелефи от обекта и след приключване на предвидените дейности ще бъдат предприети действия по обявяване на обществена поръчка за реставрация на бронзовите фигури и барелефи и за изготвяне на проект за трайното им преместване, съгласно решение на Столичния общински съвет.

На 12.12.2023г. по повод получен сигнал, М.М. и Д.П. – служители в главна дирекция „Инспекторат по опазване на културното наследство“ към министерство на културата извършили проверка на място и по документи, на обект: „Монумент „Паметник на Съветската армия“ в ПИ с идентификатор 68134.106.136, намиращ се в [населено място]. район „С.“, между [улица], [улица], [улица]и [улица], УПИ 1136 „за градина, подземни гаражи, подземно строителство и КОО“. кв.3. м. „Главен градски център - зони Г-8 и Г-10“, „Княжеска градина“. Контролната дейност е осъществена на основание чл. 192, ал.1, т.1 от ЗКН. За проверката е съставен Констативен протокол /КП/ вх. № 08-00-219/13.12.2023г. на министерство на културата.

Констативният протокол е съобщен на Областна администрация - област С. с писмо изх. № 08-00-219/13.12.2023г.. Със същото писмо жалбоподателят е уведомен за започване на административно производство по реда на чл.26, ал.1 и ал.2 от АПК и за възможността да изрази становище по събраните доказателства.

С КП е посочено, че по време на проверката по цялата структура на монумента е било монтирано метално тръбно скеле, а в непосредствена близост е била поставена тежка механизация - строителен кран. По изграденото скеле имало работници, които извършвали демонтажни работи по бронзовата статуя на върха на монумента. В целия периметър около обекта били поставени временни огради, достъпът на външни лица бил ограничен, охраната се осъществявала от органите на Министерство на вътрешните работи. Проверяващите изискали техническа документация за извършваните дейности от съответните длъжностни лица на МВР, които отговорили, че може да я получат от Областна администрация - област С..

С Решение № 527 от 2 август 2023г. на Министерски съвет /общодостъпно на официалната страница на МС/ мемориален комплекс „Паметник на съветската армия“ е обявен за имот частна държавна собственост, който е в управление на областния управител на област С..

Страните не спорят, че според данните от съхранявания в Националния институт за недвижимо културно наследство /НИНКН/ Национален публичен регистър на недвижимите културни ценности /общодостъпен на официалната страница на министерство на културата/, съдържащ всички актове до влизане в сила на ЗКН за статута на обекти като недвижими паметници на културата /недвижими културни ценности по смисъла на чл.59, ал.4 от ЗКН, §10, ал. 1 и §12, ал. 1 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗКН/, и всички актове по чл.58, ал.1, чл.62, ал.1 и 2 и чл.65, ал.1 от ЗКН, обектът „Монумент „Паметник на Съветската армия“ в ПИ с идентификатор 68134.106.136, намиращ се в [населено място], район „С.“, между [улица], [улица], [улица]и [улица], УПИ 1136 „за градина, подземни гаражи, подземно строителство и КОО“, кв.3. м. „Главен градски център - зони Г-8 и Г-10“, „Княжеска градина“ не притежава статут на единична недвижима културна ценност. Доказателства, че монументът е елемент на групов паметник на културата не са

представени.

Съгласно Постановление на МС №36/01.06.1976г., обн. ДВ бр.47/1976г. монументът попада в границите на II-ра защитена зона на археологическия резерват „Антична С. и Средновековен С.“ и е включен под № 16 в Списък на археологическите резервати – Приложение към чл.50, ал.3 от ЗКН, за който са определени режими за опазване.

С Разпореждане № 08-00-219/14.12.2023г. за прилагане на принудителна административна мярка по чл.192, ал.1, т.2, б.“а“ и б.“б“ от ЗКН, издадено от главен инспектор в „Главна дирекция инспекторат по опазване на културното наследство“ в министерство на културата, във връзка с чл.14, ал.1, т.13, б.“в“ и чл.14, ал.3 от ЗКН, чл.22 и чл.23 от Закона за административните нарушения и наказания /ЗАНН/, с цел преустановяване на нарушение по чл.200д, пр.2 от ЗКН са приложени принудителни административни мерки /ПАМ/: Всички дейности по демонтаж на монумент „Паметник на съветската армия“ възложени от Областна администрация – област С., да бъдат спрени незабавно, до изясняване на законосъобразните обстоятелства, във връзка с изискванията на ЗКН; Възложителят Областна администрация – област С. незабавно да разпорежи на изпълнителя на демонтажните работи да спре всички дейности, извършвани на обекта; Всички дейности по демонтаж на монумент „Паметник на съветската армия“, възложени от Областна администрация – област С. и инвестиционният проект да бъдат внесени за съгласуване от министъра на културата или определено от него длъжностно лице от състава на министерството, по реда на чл.14, ал.1, т.13 и чл.14, ал.3 от ЗКН.Определен е и срок за изпълнение по т.1 – незабавно и по т.2 – 15 дни след получаване на разпореждането.

Разпореждането е съобщено на жалбоподателя чрез автоматизирана информационна система, използвана от областна администрация – област С. на 14.12.2023г. Жалбата е подадена на 28.12.2023г.

Със заявление от 15.12.2023г., адресирано до министъра на културата, областният управител, на основание чл.14, ал.1, т.13, б.“в“ и ал.2 от ЗКН е внесъл за разглеждане от Специализирания експертен съвет по изобразителни изкуства следните материали: план за безопасност и здраве за обект „Демонтаж на бронзовите фигури и барелефи от монумент „Паметник на съветската армия“, съгласуван от Столична община, район С.; предложение за реставрация на бронзовите фигури и барелефи от монумент „Паметник на съветската армия“, с цел съхраняване на историческото наследство и опазване живота и здравето на хората, пребиваващи в близост до монумента и други документи. С писмо изх. № 08-00-219/18.12.2023г. министърът на културата е уведомил областния управител на област С., че във връзка с подаденото заявление е проведено заседание на Специализирания експертен съвет по изобразителни изкуства /СЕСИИ/, на което е разгледан представения проект. Към писмото е приложена извадка от утвърдения Протокол №79, рег. № ПР-92/18.12.2023г. от заседание, проведено на 15.12.2023г.. В Протокол №79 е посочено, че проектната документация е представена на специализирания експертен съвет след като процесът по демонтажа вече е започнал, а във функционалната компетентност на СЕСИИ е да оцени цялостен проект за преместване на монумента и поставянето му на новото място от архитектурна и естетическа гледна точка, а не техническите параметри на демонтиране, каквото е внесено.Записано е също, че проект за преместване и разполагане на монумента на ново място не е представен, не е представен и проект с решение за мястото в „Княжеска градина“, което се освобождава след преместването на паметника. В тази връзка е посочено, че Съветът не може да разгледа внесеното

предложение за „Демонтаж на бронзовите фигури и барелефи от монумент „Паметник на съветската армия“. Подчертано е, че Съветът гласува решения, съгласно чл.4, ал.2 от Правилата на СЕСИИ и тези решения отразяват устройствените, композиционните и художествено-пластичните качества на проектите, а не техническия монтаж.

ПРАВНА СТРАНА

Жалбата е процесуално допустима. Подадена е от адресат на Разпореждането, в законоустановения срок и срещу подлежащ на оспорване административен акт.

Разгледана по същество жалбата е неоснователна.

Оспореното Разпореждане е издадено от компетентен административен орган. Съгласно чл.192, ал.1, т.2, б. „а“ и „в“ от ЗКН, при упражняване на контролната дейност от инспектората по чл.15, ал.2 инспекторите: 1. извършват проверки на място или по документи; 2. прилагат принудителни административни мерки за предотвратяване и преустановяване на нарушенията по този закон, както и за отстраняване на вредните последици от тях, като: а) дават писмени предписания за предотвратяване или преустановяване на нарушенията по този закон, както и за отстраняване на вредните последици от тях в определен срок; б) спират строителството, въвеждането в експлоатация и използването на обекти, инсталации, уреди и съоръжения; в) спират други дейности, които създават опасност или увреждат недвижимо и движимо културно-историческо наследство; 3. съставят актове за установяване на извършени административни нарушения.

Спазена е предвидената в чл.192, ал.2 от ЗКН форма - принудителните административни мерки се определят с разпореждане на инспектор. В акта са посочени фактически и правни основания, които са достатъчни да се установи волята на органа. Не са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, които да са основания за отмяна на акта.

Съгласно чл.14, ал.1, т.13, б. „в“ от ЗКН министърът на културата или определено от него длъжностно лице от състава на министерството съгласува инвестиционните проекти за изграждане и поставяне на паметници, монументално-декоративни структури и елементи в публични пространства в урбанизирани и извънселищни територии, както и тяхното преместване или премахване. Проектите и инициативите по ал.1, т.13, буква "в" се съгласуват след решение на Специализиран експертен съвет по изобразителни изкуства, създаден към министъра на културата /чл.14, ал.3 от ЗКН/.

Според тълковните речници значението на думата монумент е голям паметник. Тъй като монумент „Паметник на съветската армия“ не притежава статут на единична недвижима културна ценност и не е елемент на групов паметник на културата приложими са разпоредбите на чл.14, ал.1, т.13, б. „в“ и ал.3 от ЗКН.

Със събраните по делото доказателства безспорно се установява, че на 12.12.2024г. преди съгласуване от министъра на културата направено съответно след решение на Специализиран експертен съвет по изобразителни изкуства на представен от Областна администрация – област С. инвестиционен проект за преместване на монумент „Паметник на съветската армия“ е предприета инициатива за монтаж на бронзовата статуя на върха на монумента. Установеното обосновава извод за нарушение, което съгласно чл.200д от ЗКН се наказва.

Принудителните административни мерки се прилагат за предотвратяване и

преустановяване на нарушенията по ЗКН, както и за отстраняване на вредните последици от тях /чл.192, ал.1, т.2 от ЗКН/. При констатирано нарушение по чл.200д от ЗКН правилно административният орган е приложил ПАМ с цел преустановяване на нарушението и отстраняване на вредните последици от него. ПАМ съответстват на разпоредбите на чл.192, ал.1, т.2, б.“а“ и б.“б“ от ЗКН и на установените по делото факти.

Неоснователни са възраженията на жалбоподателя, че с писмото от 12.12.2023г., адресирано до министъра на културата, са изпълнени задълженията, произтичащи от ЗКН. С това писмо не се внася за съгласуване инвестиционен проект, което действие следва да предхожда демонтажните работи. С това писмо се уведомява министърът на културата, че е започнато поетапно преместване на бронзови фигури и барелефи и че едва след приключване на предвидените дейности ще се изготви проект за преместването им.Такъв уведомителен режим не е предвиден в ЗКН и той не замества съгласуването по чл.14 от същия закон.

Жалбоподателят неправилно тълкува и решението на СЕСИИ, обективизирано в Протокол №79. Съветът не твърди, че няма компетенции по отношение преместването на монумента „Паметник на съветската армия“, а че представените документи не са от вида на тези, които следва да се представят за съгласуване.

Предвид изложеното жалбата е неоснователна. Не са налице основания за отмяна на оспореното Разпореждане.

При този изход на спора разноски не се следват на жалбоподателя. Ответникът е направил искането за присъждане на юрисконсултско възнаграждение едва с писмените бележки, тоест след приключване на съдебното следствие. Поради късното заявяване претенцията е неоснователна.

Така мотивиран и на основание чл.172, ал.2 от АПК, СЪДЪТ

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Областна администрация на област С., представлявана от областния управител срещу Разпореждане № 08-00-219/14.12.2023г. за прилагане на принудителна административна мярка по чл.192, ал.1, т.2, б.“а“ и б.“б“ от Закона за културното наследство, издадено от главен инспектор в „Главна дирекция инспекторат по опазване на културното наследство“ в министерство на културата.

Решението може да се обжалва в 14-дневен срок пред Върховен административен съд от съобщаването му.

СЪДИЯ: